

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 6. októbra 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Súdna spolupráca v občianskych veciach — Právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností — Nariadenie (ES) č. 2201/2003 — Prekážka začatej veci — Článok 16 a článok 19 ods. 1 a 3 — Konanie o rozluke v prvom členskom štáte a konanie o rozvode v druhom členskom štáte — Právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý — Pojem ‚potvrdená‘ právomoc — Ukončenie prvého konania a začatie nového konania o rozvode v prvom členskom štáte — Dôsledky — Časový posun medzi členskými štátmi — Účinky na začatie konania pred súdmi“

Vo veci C-489/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím High Court of Justice (England & Wales), Family Division (Spojené kráľovstvo) z 31. októbra 2014 a doručený Súdnemu dvoru 4. novembra 2014, ktorý súvisí s konaním:

A

proti

B,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory M. Ilešič, sudcovia A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas a C. G. Fernlund (spravodajca),

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

tajomník: I. Illéssy, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 1. júna 2015,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— A, v zastúpení: T. Amos, QC, a H. Clayton, barrister,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: M. Holt, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci M. Gray, barrister,

— Európska komisia, v zastúpení: M. Wilderspin, splnomocnený zástupca,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 8. septembra 2015,

* Jazyk konania: angličtina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 19 ods. 1 a 3 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú pani A a pán B vo veci ich rozvodu.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 2201/2003

- 3 Článok 3 nariadenia č. 2201/2003 nazvaný „Všeobecná právomoc“ vo svojom odseku 1 uvádza pravidlá súdnej právomoci uplatňované podľa miesta pobytu jedného alebo oboch manželov, ich štátnej príslušnosti alebo v prípade Spojeného kráľovstva podľa „domicilu“.
- 4 Článok 16 tohto nariadenia s názvom „Začatie konania na súde“ stanovuje:

„Konanie na súde sa považuje za začaté:

- a) momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocennej písomnosti na súde za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil doručenie písomnosti odporcovi;

alebo

- b) ak sa pred jej podaním na súd musí písomnosť doručiť, momentom jej prevzatia orgánom povereným doručovaním za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil podanie písomnosti na súde.“

- 5 Článok 19 uvedeného nariadenia s názvom „Prekážka začatej veci a súvisiace konania“ stanovuje:

„1. Ak sa vedú konania týkajúce sa rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.

2. Ak sa vedú konania týkajúce sa rodičovských práv a povinností k tomu istému dieťaťu a s rovnakým predmetom konania na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.

3. Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, súd, ktorý začal konať ako druhý, odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.

V takom prípade účastník, ktorý podal návrh súdu, ktorý začal konať ako druhý, môže podať svoj návrh na súd, ktorý začal konať ako prvý.“

Nariadenie (ES) č. 44/2001

- 6 Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42) bolo zrušené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, s. 1).
- 7 Článok 27 nariadenia č. 44/2001, ktorý je súčasťou oddielu 9 nazvaného „Prekážka začatej veci – súvisiace veci“ kapitoly II tohto nariadenia, stanovoval:

„1. Ak sa vedú konania v tej istej veci a medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.

2. Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý, každý iný súd odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.“

Bruselský dohovor

- 8 Nariadenie č. 44/2001 nahradilo vo vzťahoch medzi členskými štátmi Dohovor z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32), zmenený a doplnený jednotlivými dohovormi o pristúpení nových členských štátov k tomuto dohovoru (ďalej len „Bruselský dohovor“).
- 9 Článok 21 Bruselského dohovoru, ktorý sa nachádzal v oddiele 8 hlave II tohto dohovoru s názvom „Prekážka začatej veci – súvisiace veci“, stanovoval:

„Ak sa v tej istej veci a medzi rovnakými účastníkmi vedú konania na súdoch rôznych zmluvných štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.

Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, súd, ktorý začal konať ako druhý, odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.“ [*neoficiálny preklad*]

Francúzske právo

- 10 Článok 1111 code de procédure civile (Občiansky súdny poriadok) stanovuje:
- „Keď súd po vypočutí oboch manželov v súvislosti so zásadou prerušenia manželského života konštatuje, že navrhovateľ trvá na svojom návrhu, vydá uznesenie, ktorým môže účastníkom konania buď nariadiť nový pokus o zmier v súlade s článkom 252-2 občianskeho zákonníka, alebo im umožniť okamžité začatie rozvodového konania.

V oboch prípadoch môže nariadiť všetky predbežné opatrenia stanovené v článkoch 254 až 257 občianskeho zákonníka alebo ich časť.

Pokiaľ súd umožní začatie konania, uvedie vo svojom uznesení lehoty upravené v článku 1113 tohto poriadku.“

- 11 Článok 1113 uvedeného poriadku je formulovaný takto:

„Iba ten z manželov, ktorý podal pôvodný návrh, môže v lehote troch mesiacov od vydania uznesenia podať návrh na rozvod.

V prípade zmiernu manželov alebo pokiaľ sa konanie nezačne v lehote tridsiatich mesiacov od vydania uznesenia, všetky jeho ustanovenia stratia platnosť vrátane súhlasu so začatím konania.“

- 12 Podľa článku 1129 tohto poriadku „konanie o rozluke sa riadi pravidlami stanovenými pre rozvodové konanie“.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 13 Pani A a pán B, francúzski štátni príslušníci, uzavreli manželstvo 27. februára 1997 vo Francúzsku potom, čo uzatvorili manželskú zmluvu podľa francúzskeho práva v režime výlučného nadobúdania majetku manželmi. V roku 2000 sa usadili v Spojenom kráľovstve. Páru sa v roku 1999 narodili dve deti – dvojčičky a tretie dieťa sa narodilo v roku 2001. Rodina naďalej bývala v Spojenom kráľovstve až do júna 2010, keď manželia začali žiť oddelene po odchode pána B zo spoločnej domácnosti.
- 14 Dňa 30. marca 2011 pán B podal návrh na rozluke na súd pre rodinné veci Tribunal de grande instance de Nanterre (Okresný súd v Nanterre, Francúzsko).
- 15 Pani A 19. mája 2011 v reakcii na toto konanie začaté jej manželom podala na Child support Agency (Agentúra na podporu detí) návrh na výživné pre deti, o ktoré sa stará, a následne 24. mája 2011 podala na súdy Spojeného kráľovstva návrh na rozvod, ako aj samostatný návrh na určenie výživného.
- 16 High Court of Justice (England & Wales), Family Division [Vyšší súd (Anglicko a Wales), rodinnoprávne oddelenie] však so súhlasom pani A 7. novembra 2012 vyhlásil, že na základe článku 19 nariadenia č. 2201/2003 nie je príslušný rozhodnúť o návrhu na rozvod.
- 17 Dňa 15. decembra 2011 súd pre rodinné veci Tribunal de grande instance de Nanterre vydal uznesenie o nedosiahnutí zmiernu a rozhodol, že otázky týkajúce sa detí, vrátane návrhov na určenie výživovacích povinností, treba riešiť v Spojenom kráľovstve, ale že francúzske súdy mali právomoc prijať niektoré predbežné opatrenia. Súd nariadil pánovi B, aby pani A platil výživné 5000 eur mesačne. Toto uznesenie bolo v odvolacom konaní potvrdené rozhodnutím Cour d'appel de Versailles (Odvolací súd vo Versailles, Francúzsko) z 22. novembra 2012.
- 18 Vnútroštátny súd spresňuje, že vzhľadom na skutočnosť, že nedošlo k podaniu príslušného návrhu v lehote 30 mesiacov od vyhlásenia uznesenia francúzskeho súdu o nedosiahnutí zmiernu, ustanovenia tohto uznesenia stratili platnosť o polnoci 16. júna 2014.
- 19 Dňa 17. decembra 2012 pán B podal na francúzsky súd návrh na rozvod. Jeho návrh však bol 11. júla 2013 vyhlásený za neprípustný z dôvodu, že návrh nemôže uspieť, kým ešte prebieha konanie o rozluke manželstva.
- 20 Dňa 13. júna 2014 pani A podala nový návrh na rozvod na súd Spojeného kráľovstva. Vnútroštátny súd spresňuje, že pani A sa márne snažila dosiahnuť, aby tento návrh nadobudol účinnosť až minútu po polnoci 17. júna 2014.
- 21 Takisto pán B 17. júna 2014 o 8.20 hod. francúzskeho času podal na francúzsky súd druhý návrh na rozvod. Vnútroštátny súd uvádza, že v Spojenom kráľovstve v tom čase bolo 7.20 hod a že o tejto hodine nebolo možné podať návrh na súd v Spojenom kráľovstve.
- 22 Dňa 9. októbra 2014 pán B požiadal vnútroštátny súd o výmaz veci alebo o zamietnutie návrhu na rozvod, ktorý podala pani A v Spojenom kráľovstve z dôvodu, že právomoc francúzskym súdom jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností prináleží na základe článku 19 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003.

- 23 Vnútroštátny súd sa domnieva, že pán B tým, že sa obrátil s návrhmi na rozvod na francúzske súdy, chcel pani A zabrániť v začatí rozvodového konania v Spojenom kráľovstve. Nechcel ani upustiť od svojho návrhu na rozluku, ktorý podal pred návrhom na rozvod vo Francúzsku, aby zabránil tomu, že v čase medzi oboma konaniami, ktoré sa týchto návrhov týkajú, by pani A mohla platne podať návrh na rozvod v Spojenom kráľovstve a dosiahnuť súdne rozhodnutie tohto členského štátu o všetkých otázkach spojených s rozvodom, najmä v majetkových veciach. Podľa vnútroštátneho súdu pán B v rozpore s úmyslom normotvorcu Európskej únie svojím konaním z procesného hľadiska zneužil práva, ktoré mu priznáva nariadenie č. 2201/2003.
- 24 Vnútroštátny súd konštatuje, že pán B prakticky v konaní o rozluke nepodnikol žiadne kroky a za týchto okolností sa pýta, či možno vychádzať z toho, že právomoc francúzskeho súdu bola „potvrdená“ v zmysle článku 19 ods. 1 a 3 uvedeného nariadenia.
- 25 Za týchto okolností High Court of Justice (England & Wales), Family Division rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Čo znamená slovo ‚potvrdí‘ na účely článku 19 ods. 1 a 3 nariadenia č. 2201/2003 za okolností, keď:
- a) navrhovateľ v konaní na súde, ktorý začal konať ako prvý (ďalej len ‚prvé konanie‘), neurobí v prvom konaní v podstate nijaké úkony po prvom pojednávaní a najmä nepredloží návrh v lehote na konanie o pôvodnom návrhu, v dôsledku čoho sa prvé konanie skončí bez rozhodnutia uplynutím lehoty v súlade s miestnym (francúzskym) právom upravujúcim prvé konanie, konkrétne 30 mesiacov po prvom zmierovacom pojednávaní;
 - b) prvé konanie sa skončí uplynutím lehoty, ako bolo uvedené vyššie, veľmi krátko (tri dni) po začatí konania na súde, ktorý začal konať ako druhý (ďalej len ‚druhé konanie‘), v Anglicku, v dôsledku čoho vo Francúzsku nie je vydaný nijaký rozsudok a ani nehrozí nebezpečenstvo vydania nezlučiteľných rozsudkov medzi prvým konaním a druhým konaním;
 - c) na základe časového pásma Spojeného kráľovstva by navrhovateľ v prvom konaní po skončení prvého konania vždy mohol podať návrh na rozvod vo Francúzsku, skôr než by navrhovateľ (v druhom konaní) mohol podať návrh na rozvod v Anglicku?
2. Znamená slovo ‚potvrdí‘ konkrétne že navrhovateľ v prvom konaní musí urobiť ďalšie úkony v prvom konaní s náležitou starostlivosťou a rýchlosťou smerujúcou k vyriešeniu sporu (či už súdom, alebo zmierom), alebo je navrhovateľ v prvom konaní po tom, čo už zabezpečil právomoc podľa článku 3 a článku 19 ods. 1 [nariadenia č. 2201/2003], oprávnený neurobiť nijaké konkrétne úkony smerujúce k rozhodnutiu prvého konania, a tým jednoducho zabezpečiť pozastavenie druhého konania a zablokovať celý spor?“

O prejudiciálnych otázkach

- 26 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v súvislosti s konaniami o rozluke a rozvode začatými medzi tými istými účastníkmi konania pred súdmi dvoch členských štátov v podstate pýta, či sa má článok 19 ods. 1 a 3 nariadenia č. 2201/2003 vykladať v tom zmysle, že v takej situácii, o akú ide vo veci samej, keď konanie pred súdom, ktorý začal konať ako prvý v prvom členskom štáte, sa skončí po tom, čo začalo konanie pred druhým súdom v druhom členskom štáte, sa právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý, nemá považovať za potvrdenú právomoc. Vnútroštátny súd sa najmä pýta, či na účely odpovede na túto otázku sú relevantné skutočnosti, že sa uvedené konanie skončilo veľmi krátko pred začatím tretieho konania na súde prvého členského štátu, správanie

navrhovateľa v prvom konaní, predovšetkým to, že nekonal s náležitou starostlivosťou, a existencia časového posunu medzi dotknutými členskými štátmi, ktorý umožnil začatie konania pred súdmi prvého členského štátu ešte pred začatím konania pred súdmi druhého členského štátu.

- 27 Na úvod treba konštatovať, že článok 19 nariadenia č. 2201/2003 má veľmi podobné znenie ako má článok 27 nariadenia č. 44/2001, ktorý nahradil článok 21 Bruselského dohovoru, a zavádza mechanizmus rovnocenný mechanizmu uvedenému v posledných citovaných článkoch, ktorý je zameraný na riešenie prípadov prekážky začatej veci. V dôsledku toho treba zohľadniť úvahy Súdneho dvora týkajúce sa posledných citovaných článkov.
- 28 V tejto súvislosti treba uviesť, že podobne ako v článku 27 nariadenia č. 44/2001 a v článku 21 Bruselského dohovoru, sa pojem „potvrdí právomoc“ uvedený v článku 19 nariadenia č. 2201/2003 má vykladať autonómne s odkazom na systematiku a účel aktu, v ktorom je obsiahnutý (pozri v tomto zmysle rozsudky Shearson Lehman Hutton, C-89/91, EU:C:1993:15, bod 13, ako aj Cartier parfums-lunettes a Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, bod 32).
- 29 Pokiaľ ide o účel pravidiel upravujúcich prekážku začatej veci uvedených v článku 19 nariadenia č. 2201/2003, treba uviesť, že cieľom týchto pravidiel je zabrániť súbežným konaniam pred súdmi rôznych členských štátov a protichodným rozsudkom, ktoré by z nich mohli vyplynúť (pozri rozsudok Purucker, C-296/10, EU:C:2010:665, bod 64). Na tento účel normotvorca Únie chcel zaviesť jasný a účinný mechanizmus riešenia prípadov litispendencie (pozri analogicky v súvislosti s nariadením č. 44/2001 rozsudok Cartier parfums-lunettes a Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, bod 40).
- 30 Z pojmov „súd, ktorý ako prvý začal konať“ a „súd, ktorý začal konať ako druhý“ uvedených v článku 19 ods. 1 a 3 nariadenia č. 2201/2003 teda vyplýva, že tento mechanizmus je založený na chronologickom poradí, v akom dotknuté súdy začali konať.
- 31 Na účely určenia okamihu, kedy sa konanie na súde považuje za začaté, a na účely určenia, ktorý súd je súdom, ktorý ako prvý začal konať, treba odkázať na článok 16 uvedeného nariadenia nazvaný „Začatie konania na súde“.
- 32 Podľa tohto článku 16 konanie na súde sa považuje za začaté v závislosti od možnosti vybratej v uplatňovanom vnútroštátnom práve, buď momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocennej písomnosti na súde, alebo ak sa pred jej podaním na súd musí písomnosť doručiť, momentom jej prevzatia príslušným orgánom. Konanie na súde sa však považuje za začaté len pod podmienkou, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby pri prvej voľbe zabezpečil doručenie odporcovi, alebo pod podmienkou, že pri druhej voľbe neopomenul prijať kroky na zabezpečenie podania písomnosti na súde.
- 33 Následne v rámci určenia, či nastala situácia prekážky začatej veci, zo znenia článku 19 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 vyplýva, že – na rozdiel od pravidiel článku 27 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 uplatňovaných v občianskych a obchodných veciach – sa v manželských veciach nevyžaduje, aby bol v návrhoch podaných na súdy rôznych členských štátov rovnaký základ a predmet. Ako uviedol generálny advokát v bode 76 svojich návrhov, hoci je relevantné, aby sa návrhy týkali tých istých účastníkov konania, môžu mať rozličný predmet, ak sa týkajú rozluky, rozvodu alebo anulovania manželstva. Tento výklad sa opiera o porovnanie odsekov 1 a 2 článku 19 nariadenia č. 2201/2003, ktorý uvádza, že jedine na uplatnenie tohto odseku 2 týkajúceho sa rodičovských práv a povinností sa vyžaduje rovnaký predmet a základ začatých konaní. V dôsledku toho môže situácia prekážky začatej veci existovať v prípade, keď je na dvoch súdoch rôznych členských štátov začaté konanie, ako je tomu vo veci samej, pričom v jednom prípade sa vedie konanie o rozluke a v druhom prípade konanie o rozvode, prípadne sa v oboch štátoch začalo konanie o návrhu na rozvod.

- 34 Za takýchto okolností a v prípade rovnakých účastníkov konania podľa článku 19 ods. 1 uvedeného nariadenia súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý. V tejto súvislosti treba uviesť, že výklad článku 27 nariadenia č. 44/2001 zo strany Súdneho dvora možno uplatniť aj na článok 19 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003. Na to, aby sa v zmysle článku 19 ods. 1 tohto nariadenia potvrdila právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý, postačí, aby súd, ktorý začal konať ako prvý, neodmietol vykonávať svoju právomoc a nijaký z účastníkov konania nenamietol jej nedostatok pred alebo do prijatia stanoviska, ktoré sa podľa jeho vnútroštátneho procesného práva považuje za prvú obranu vo veci, ktorú prejednáva tento súd (pozri analogicky rozsudok *Cartier parfums-lunettes a Axa Corporate Solutions assurances*, C-1/13, EU:C:2014:109, bod 44).
- 35 Pokiaľ sa táto právomoc podľa pravidiel zakotvených v článku 3 nariadenia č. 2201/2003 potvrdí, súd, ktorý začal konať ako druhý, v zmysle článku 19 ods. 3 tohto nariadenia odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech súdu, ktorý začal konať ako prvý.
- 36 Vo veci samej z uznesenia o nedosiahnutí zmieru prijatého 15. decembra 2011 sudcom pre rodinné veci Tribunal de grande instance de Nanterre v prvom konaní, t. j. v konaní o rozluke, ktoré sa začalo na návrh pána B 30. marca 2011, vyplýva, že právomoc tohto súdu, ako aj oprávnené začatie konania pred ním neboli napadnuté.
- 37 Aby nastala situácia prekážky začatej veci, je potrebné, aby boli medzi tými istými účastníkmi konania súbežne začaté konania o návrhu na rozvod, rozluke alebo na anulovanie manželstva pred súdmi rôznych členských štátov. Pokiaľ sa začali dve konania pred súdmi rôznych členských štátov, v prípade ukončenia jedného z nich už nebude hroziť riziko vydania protichodných rozhodnutí a ani už nenastane situácia prekážky začatej veci v zmysle článku 19 nariadenia č. 2201/2003. Z toho vyplýva, že aj pod podmienkou, že právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý, bola v prvom konaní potvrdená, situácia prekážky začatej veci už viac neexistuje a z tohto dôvodu nie je táto právomoc potvrdená.
- 38 O takýto prípad ide pri ukončení konania pred súdom, ktorý ako prvý začal konať. Za týchto okolností súd, ktorý začal konať ako druhý, sa ku dňu tohto ukončenia konania stáva súdom, ktorý ako prvý začal konať.
- 39 Vo veci samej zrejme ide o takýto prípad.
- 40 Návrh na rozluke bol totiž podaný na súd pre rodinné veci Tribunal de grande instance de Nanterre ešte predtým, než sa začalo 13. júna 2014 konanie o rozvode na súde Spojeného kráľovstva, čo viedlo k prekážke začatej veci až do polnoci 16. júna 2014. Po tomto dátume, t. j. 17. júna o 0 hodine, keďže konanie pred francúzskym súdom, ktorý začal konať ako prvý, sa skončilo z dôvodu nastúpenia neplatnosti ustanovení uznesenia o nedosiahnutí zmieru, ktoré tento súd vydal, jedine súd Spojeného kráľovstva, na ktorý bol podaný návrh 13. júna 2014, mohol konať v danej veci v niektorej z oblastí stanovených v článku 19 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003. Konanie o rozvode začaté pred francúzskym súdom 17. júna 2014 teda začalo až po konaní začatom pred týmto súdom Spojeného kráľovstva. Vzhľadom na chronologické pravidlá uvedené v tomto nariadení treba konštatovať, že tento sled udalostí zapríčinil, že uvedený súd Spojeného kráľovstva sa stal súdom, ktorý začal konať ako prvý, s výhradou zákonného začatia súdneho konania pred uvedeným súdom podľa ustanovení článku 16 uvedeného nariadenia.
- 41 Treba spresniť, že okolnosť, že k dátumu 13. júna 2014, keď sa začalo konanie na súde Spojeného kráľovstva, prebiehalo iné konanie na francúzskom súde, nijako nebráni platnému začatiu konania na súde Spojeného kráľovstva podľa pravidiel článku 16 tohto nariadenia.

- 42 V dôsledku toho v takej situácii, aká je popísaná v bode 40 tohto rozsudku, v ktorej sa konanie o rozluke pred francúzskym súdom skončilo uplynutím zákonných lehôt, nie sú už od okamihu toho skončenia splnené kritériá pre prekážku začatia konania a z tohto dôvodu sa právomoc tohto súdu má považovať za nepotvrdenú.
- 43 Z vyššie uvedeného vyplýva, že správanie navrhovateľa v prvom konaní, najmä prípadný nedostatok náležitej starostlivosti nie je relevantný pre určenie, či právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý, je potvrdená.
- 44 Pokiaľ ide o časový posun medzi dotknutými členskými štátmi, ktorý umožnil podanie žaloby vo Francúzsku ešte pred možnosťou podať ju v Spojenom kráľovstve a ktorý umožňuje znevýhodnenie niektorých žalobcov, ako napr. pani A, okrem toho, že sa zdá, že jeho úlohou nie je vyvolávať negatívne účinky voči takému žalobcovi, o akého ide vo veci samej, v nijakom prípade nemôže predstavovať prekážku uplatnenia pravidiel prekážky začatej veci uvedených v článku 19 nariadenia č. 2201/2003 v spojení s pravidlami článku 16 tohto nariadenia, ktoré sú založené na chronologickej postupnosti.
- 45 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že na položené otázky treba odpovedať, že pokiaľ ide o konanie o rozluke a konanie o rozvode začaté medzi rovnakými účastníkmi konania na súdoch dvoch členských štátov, má sa článok 19 ods. 1 a 3 nariadenia č. 2201/2003 vykladať v tom zmysle, že v takej situácii, o akú ide vo veci samej, keď sa konanie na súde, ktorý začal konať ako prvý v prvom členskom štáte, skončilo po začatí konania pred súdom, ktorý začal konať ako druhý v druhom členskom štáte, nie sú už splnené kritériá prekážky začatej veci a z tohto dôvodu sa právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý, má považovať za nepotvrdenú.
- 46 Skutočnosť, že k uvedenému skončeniu konania došlo veľmi krátko pred začatím tretieho konania pred súdom prvého členského štátu, nie je relevantná.
- 47 Irelevantné je správanie navrhovateľa v prvom konaní, predovšetkým to, že nekonal s náležitou starostlivosťou, a irelevantná je existencia časového posunu medzi dotknutými členskými štátmi, ktorý umožnil začatie konania pred súdmi prvého členského štátu ešte pred začatím konania pred súdmi druhého členského štátu.

O trovách

- 48 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Pokiaľ ide o konanie o rozluke a konanie o rozvode začaté medzi rovnakými účastníkmi konania na súdoch dvoch členských štátov, má sa článok 19 ods. 1 a 3 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, vykladať v tom zmysle, že v takej situácii, o akú ide vo veci samej, keď sa konanie na súde, ktorý začal konať ako prvý v prvom členskom štáte, skončilo po začatí konania pred súdom, ktorý začal konať ako druhý v druhom členskom štáte, nie sú už splnené kritériá prekážky začatej veci a z tohto dôvodu sa právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý, má považovať za nepotvrdenú.

Podpisy